

Mína měla již jen matku. Milovala ji, jak jen dcera matku milovala může, a ta zase věnovala celé srdce svému jedináčku. Žily klidně, živice se prací rukou svých. Celý den sedávaly u okna šijíce, a když tichý večer se sklonil na město, zaplála na stolu jejich lampa a při svitu jejím trvala práce jejich pozdě do noci. A ještě když matička s umalených očí brejle sundala a na lože se uložila, bděla Mína, ač ji matka k odpočinku zvala. V tiché, noční hodině zabloudilo její tmavé oko ku hvězdnatému nebi a v tichém zadumání hleděla dlouho, dlouho na planoucí hvězdy. Po ubledlé líc rozložila se vážnost, ba tichý zármutek. Jak byla tehdy spanilá!

Zář lampy padala na její přibledlý obličeji, jehož vysoké bílé čelo temný objímal vlas, a nevýslovné kouzlo spočívalo v tmavém, poněkud zapadlém oku. — Leto minulo, chladný podzimek nastával. Viděla to Mína. Sluneční paprsky za-bloudily již jen zřídka do klidného pokojíku a ten kousek nebe, jejž mohla z okna svého přehlédnouti, ztratil svou modrou barvu a pokryl se šedými chmurami. Květiny, jež bedlivě pěstovala, vadly, list po listu žloutnul. Jen měsíční růže kvetla, jako pravá láska kvete i v mrazivém dechu protivenství. V ten čas přerušen poklid tichého obydli Míny a matky její. —

Jednoho dne odpoledne vstoupil k nim mladík a představil se co krajan paní Podolské a syn bývalé její přítelkyně. S radosti nelíčenou uvítala dobrá paní syna studenta přítelkyně své z mládí. V krátkosti kouřila se káva na stolku a vyptávání a vypravování nemělo konce. Matka Karla Vávry, dozvěděvši se náhodou o své milé přítelce, o níž tak dávno nebyla slyšela, svatosvatě uložila synu svému, aby paní Podolskou vyhledal a možno-li u ní bytem zůstal. A tak se stalo. Druhý, menší pokojík proměnil se v tichý a skromný stánek uměn. Na stolku, na skříni, všude

ležely knihy, veškerý to Karlův majetek. Chtěl, aby mu mnoho vynesl, a proto se jimi pilně zabýval. Druhý rok byl v Praze, kamž se srdcem toužebným, snů plným spěchal. Tehdy kvetly ještě jeho líce květem nachovým a oko bloudící v říši ideálu zářilo, nezkaleno jsouc holou skutečnosti. Jak změnil se za krátký ten čas? Ze srdce truchlivého míjel jeden sen za druhým, líce ztratilo svůj nach, oko se zachmuřilo. Karel byl chud a musel bojovat, trpce zápasit o chléb vezdejší. Celý den pracoval a jen večer byl jeho. Tu zapomenul vše, ponořil se v říši svých snů.

Často také sedával v druhém pokojíku u paní Podolské a Míny a srdce jeho oddechovalo si tu v upřímném hovoru. Jak napnutě naslouchaly slovům jeho matka i dcera! Mínnin zrak utkvěl často na tváři vypravujícího, však hned jej sklopila, jakmile Karlovo oko na ni pohledělo. — Častěji teď zahleděla se večer na nebe, byť i chmúrami pokryté, a tesknota jen někdy tísnila srdce její. Mysl její bavila se milým obrazem jinocha, jenž jí stále před oči vstupoval. Tak dobrý a učený! Každé jeho slovo vnikalo jí do srdce, kdež cítila, jak vysoko nad ní je duchem. Však ona chtěla se mu přiblížit. —

Cítala pilně a Karel jí půjčoval tolik pěkných kněh, a okamžiky ty, kdy k ní přisednul a místa, jimž neporozuměla, vykládal, byly ty nejkrásnější. A on někdy tak se rozhovořil, tak horlivě vykládal, že se mu tvář nachem zbarvila a oko jasně zazářilo.

„Co si to ta holka usmyslila!“ říkávala, hlavou povážlivě kroutíc, paní Podolská. — „Pane Vávro, vždyť skoro tolik studuje jako vy. — Po práci sedne ku knihám, čte a čte, až ji napomenouti musím, aby ustala.“

Častěji teď se Mína Karla tázala a někdy tak, že jej mile překvapila. — Častěji teď opouštěl pokojík svůj a sedával u Míny a její matky. — Zima nadešla a s ní dlouhé večery. Avšak večery ty staly se krátkými Karlovi i Míně, když u teplých kamen sedíce, při záři lampy se rozhovořili. Venku padal hustě sníh, vítr zadul někdy v okna tichého pokojíka, v němž svatý mír panoval. Matka naslouchala slovům „dítěk svých“, jak říkala, a měla radost z Míny, jíž teď líce se častěji zardělo. Karel se těšival na večery ty a byly mu tak milé jak večery jeho dětství, když u teplých kamen dědeček mu pohádky vypravoval. I vzpomenu někdy vroucně na děda a jeho báchorky a jednou stalo

se, že Karel nejhezčí, kterou si pamatoval, vypravoval. Krásná princezna s hvězdou zářící na čele a nebezpečenství plná lásky její ku krásnému králeviči byl předmět jeho vroucího vypravování. Báchorka ta naplnila mysl Míny tak, že i ve snu viděla, o čem slyšela. — A byla princeznou s hvězdou zářící na čele, viděla u nohou svých klečícího králeviče — Karla, s nímž, když se loučila, hořce zaplakala. — Probudila se a cítila, že po tváři jí kanou slze. —

* * *

Zavanul dech jara. Bílý příkrov země zmizel a nebe, odloživši svůj šedý plášť, odělo se rouchem lazurovým. Jasný paprsek slunce zabloudil zas častěji do tichého pokojíka k Míně a zulíbal její novou silou pučící květiny. Pilně je pěstovala a nejednou zadumala se, upřeně na ně hledíc. Pohlížela na květy a nevěděla, že jiný, krásnější květ jí pučí. — Cítila jeho vonný omamující dech a srdce jí bylo hlasitěji. — Jednou seděl Karel ve svém pokojíku. V lenošku zpět nakloněn hleděl zamýšlený na modré nebe a tak se ponořil v myšlenky své, že po chvíli teprv zpozoroval Mínu tiše do pokoje vkročivší. Stála před ním, držíc právě rozkvětlou růži. Proč objevil se růměnec na tváři její, proč jí bylo srdce hlasitěji? „Dovolte, abych vám tuto růži darovala. — Má ozdobit okno vaše. —“ Karel vyskočil ze sedadla a mile překvapen stál před Mínou.

„Často jsem hleděl s podivením na ten keř růžový. — Je vám milý a vy mně ho přece dáváte?“

„Budete jej ošetřovat jako já, vid'te?“ a usmívajíc se pohlížela na Karla.

„Jak jste dobrá, Hermino!“ A než se nadála, uchopil se pravice její, již stisknuv vroucně polibil. Jako ohromena stála Mína. Oko vroucně na něm utkvělo a spolu zazářilo tak jasně, že by skoro prozradilo, co srdce skrývalo. Rychle však se vzpamatovavši, vběhla do svého pokojíku. Karel postavil růži na okno a, dlouho u ní stoje, přemýšlel.

Utichl hluk na ulicích. Noc tichá sklonila se na věžatou Prahu. Noc hvězdnatá, noc májová. Při lampě seděla Hermina. Skvostné vyšívání odloživši, chopila se knihy, již nedávno jí Karel půjčil. Přečetši první stránku podepřela bradičku v bílou dlaň a přemýšlela. Snad o tom, co čtla? — Nikoli. Myslila na Karla a bylo jí smutno. Jak změnil se za

tak krátký čas. Od nějakého času byl stále zamyšlen, málo vycházel z pokojíka a již zřídka jen přisednul si k Míně a k paní Podolské. — A když tak učinil, nebyl více tak hovorným, tak milým. — Byl to zcela jiný Karel. A růži, kterouž od Míny obdržel a kterouž z počátku tak bedlivě pěstoval, zanedbával docela, takže by byla pohynula, kdyby ji ruka pečlivé dívky tajně nezalévala. Co se s ním stalo? Co opanovalo tak duši Karlovu? V přemýšlení jala se převraceti listy před ní ležící knihy. Co to za lístek? Hermína sáhla po papírku, jenž mezi listy byl zastrčen, a srdce jí hlasitěji bilo, když čtla báseň nadepsanou „H — ě“. Přečetší odložila verše ty z rukou se třesoucích — vždyť to báseň Karlova, znala jeho písmo — a řadra se jí rozvlnila.

V tom zaslechla z pokojíku ránu a teskné vykřiknutí. Rychle vyskočila Hermína a tiše otevřela dvéře pokojíku Karlova.

Na stolku u postele hořela svíce. Pod stolem ležela veliká kniha, již Karel ve snu srazil — a on ležel na loži bled a ztěžka oddychuje. Těžký sen mučil jeho duši. O kék by mohla sladkým slovem zaplašit ty chmurné děsící jej postavy. Však slyš! Ted' něco šeptá, nesrozumitelně mluví, ted' vztyčil rámě své jako k objetí. „Heleno,“ volá ouzkostlivě a — vrávorajíc odcházela Hermína.

„Co je ti dítě? — Tys bledá a oči tvé jsou uplakané?“ tázala se druhého dne Hermíny matka.

„Nic to není, matičko. — Hlava mne pobolívá; málo jsem spala! To přejde!“

To přejde! Však srdce nezapomíná tak lehce a květ lásky, jenž se hluboko v ně zakořenil a během času v plné síle vykvetl, nezvadá, nehyne chvílkou. Hermína oné noci poznala stav duše své, oné noci teprv porozuměla neznámému hlasu srdce svého a porozuměvši zaplakala. Sotva že jej našla, již jej ztrácela. — Paprsek jasný ozářil život její kouzelným leskem jen na chvílku, aby touhu v ní vzbudil po světle, a pak ve tmách zaniknul. Nyní porozuměla básni Karlově, nyní vysvětlila si jednání jeho. O, Karle!

Den se již nachyloval k západu a Hermína dosud seděla u vyšívání. Chtěla dnes práci svou dokončit.

Najednou se zachvěla. Karel stál před ní. Dnes byla tvář jeho veseléjší a oko zářilo radostí. „Tak pozdě již a vy dosud pilná, Míno!“

„Chci zítra práci odvést.“

„Nemáte se tak namáhat. Zdraví vašemu to neprospívá,“ pravil laskavě. —

Hermina porozuměla a srdce se jí sevřelo. O ukrutný, kdybys věděl, proč se bledost na její líc rozložila. —

„Přec jste se jednou zas u mne zastavil — po dlouhém čase —“ a úsměv bolestný přeletěl jí přes rty. —

„O, Míno, odpusťte mi! — Ale to, co se v nitru mého za ten čas událo, zbavilo mne takřka smyslů. — Míno — vy jste tak dobrá — vám se mohu svěřit — vám jedině — vždyť jste jako má sestra —“ a přisednuv k Míně uchopil se její pravice.

Poslední záře umírajícího dne chvěla se v pokojíku, však brzo ustoupila šeru večernímu. — Karel byl rozechvěn, srdce citů plno — třeba mu sdílnosti. A vyprávěl Míně hlasem třesoucím, že miluje dívku-anděla, a neklame-li ho vše, že láска jeho opětována. Dnes, dnes prý se o tom přesvědčil.

Hermina naslouchala slovům jeho mlčky, avšak nebohé to srdce její trpělo nevýslovňě.

„Vy se chvějete, Hermino, co je vám?“

„Již to přešlo. — A jak se jmenuje ona?“

„Helena.“

„Znám její rodinu, vždyť jste o ní vypravoval.“

Vstavši přistoupila k oknu. — Tam v nekonečné dálce plála jediná hvězda — opuštěná — samotná. —

Ty nepláčeš hvězdičko nad svou opuštěností?

A hvězda ta viděla tajnou slzu, jež se Hermině v oku zachvěla. —

Kdo vypíše blaho první, lásky šťastné. Nejvroucnější píseň jest jen slabým ohlasem milujícího srdce. — A Karel byl šťasten a pěl písni horoucné, jež slavily — Helenu. Ona mu dala naději a paprsek ten učinil jej šťastným a rozezvukel srdce jeho k písni, plným sladkých snů o krásné budoucnosti.

Studoval, namáhal se Karel a bděl celé noci — to pro svou lásku. — Již jej slabost přemáhala — již bledlo jeho líce, však když umdléval, vzpomenul na zjev kouzelný, uviděl ztepilou dívku v světlých kadeřích s modrýma očima a s usmívajícím se rtem. — Byla mu andělem sily a útěchy a opět sklonil se nad foliantem. — Vždyť doba utrpení brzo pomine, on stane se činným, samostatným členem spo-

lečnosti lidské, bude moci předstoupit před ni a říci: „Hle, můžeš býti mou — chceš, o, milovaná Heleno!“ A Hermína? — Uvidělá Helenu a poznala, že nebude Karlovi tou, jak on si myslil. — On mněl, že miluje šlechetnou dívku, a miloval dámu všední. — Hermína truchlila nad sebou i — Karem.

Helena odjela zase ku svým příbuzným do V. Slíbila, že bude Karlovi psáti. Však týden míjel za týdnem a poselství útěchy nepřicházelo. Karel stále doufal, stále očekával, sám sebe klamal, všemožně Helenu v duchu omlouvaje. Ale někdy zvítězila pochybnost a tu přecházel krokem rychlým po světnici, bojuje s truchlou myšlenkou.

Konečně dočkal se ovoce své pilnosti. — S výborným prospěchem odbyl zkoušky své a po krátkém čase obdržel výnosné místo. Zároveň však navštívil jej hořký host. Nemoc následkem velikého namáhání pokoušela se o něj. V zimničném rozčilení seděl na loži a, bolestně se usmívaje, pohlížel na svůj dekret.

Však odvrátil se rychle od listiny a s třesoucí se rukou uchopil se malého a úhledného listu, jenž právě mu donešen byl. Bylo to písmo její — byl to list Helenin.

Jako poselství s nebe přicházel list ten v trudnou dobu teskného uvažování.

Četl — zrak jeho najednou se vytřeštil a jako socha kamenná seděl po chvíli na lůžku svém. — Najednou sklesly ruce jeho, lístek odletěl a za ním dekret až do nejzazšího kouta. — Karel zastenav sklesl na lůžko.

Jako anděl spásy stanula u lůžka jeho Hermína. Horečka lomcovala údy ubohého Karla. „Heleno — anděli —“ volal vášnivě a pak jako šílenec vztyčil se na lůžku a „oklamán!“ „opuštěn!“ vzlykal.

Hermína neopustila lože jeho. — Našla list Helenin a čtla: „Odpusťte, že nemohu naději Vám danou vyplnit. Baron N. jest mým ženichem.“

Slzavé oko Hermíny pohledlo na bledého Karla.

A zas přišla zima. — Venku bylo pošmourno, sníh padal tiše k zemi. Ticho bylo i u paní Podolské. Karel dosud odpočíval na loži, u něhož dlela Hermína.

Co nocí probděla u milovaného, co slzí tajně vyronila!

Tiše seděla Hermína s hlavou skloněnou v teskném uvažování. — Bouřlivá horečka minula, těžký jakoby smrtelný spánek skližil oči Karlový. Nastala doba rozhodná.

„Hermino,“ zaznělo tiše, a když oslovená hlavu svou pozvedla, uzřela bledý, trpící Karlův obličeji k ní obráce-
ný, — jeho zapadlé, temné oko spočívalo na ni.

„Hermino,“ šeptal Karel mdle pozdvihuje pravici svou.

„Karle,“ zvolala Hermina a pláčic klesla u lože na kolena. V okamžiku tom zapomenula na vše, zapomenula dobu minulou. — Vždyť milovala dosud Karla.

Paní Podolská otevřevši dvéře zůstala udivena státi. U lůžka klečela Hermina pláčící a Karel usmívaje se hleděl na ni a ruka jeho spočívala na jejích temných vlasech. — O slzy krásné, slzy radosti!

S nemoci zmizela i Karlova láска k Heleně. Byl zkla-
mán a srdce jeho, ztrativší ideál svůj, bylo hluboce raněno. Zklamání to mohlo být rozhodným pro jeho život. Však když líčený anděl zmizel, když záře jeho zanikla, zjevil se spásosný genius — tichá, spanilá Hermina. — V okamžiku tom, když zaplakavši u lože sklesla, v rozechvění „Karle“ volajíc, v okamžiku tom pocítil Karel v srdci svém změnu.

Zachvělo se bolestí, ale bolest ta zmizela a bylo mu tak blaze, tak volno. Minulost zdála se mu býti trapným snem, kterýž krásný, okouzlující paprsek zaplašil. Srdce jeho dřív omámeno, počalo opravdově milovati.

Karel se rychle uzdravoval. Okříval tělesně a duševně byl již uzdraven.

Nyní teprv poznal Herminu, již byl dříve co sestru miloval. Seděla v křesle a čtla mu z knihy, již jí byl před svou nemocí půjčil. Jak blaze bylo Karlovi. Pohlížel na její krásnou tvář, slyšel ten milý hlas, jenž mu do srdce vnikal.

„Jak jste dobrá, milá Hermino,“ pravil nemocný, ucho-
piv ruku dívky čtoucí a pohlížel jí vroucně do modrých očí jejích. „Co bych byl bez Vás, bez Vaší láskyplné, obětavé péče — a já Vás tak zneuznával!“

Hermina sklonila hlavu, srdce jí silně v řadrech roz-
bouřených bušilo, než neodpovídala.

„Jak se Vám odměním, čím splatím vše, co jste mi ne-
mocnému proukázala. O kdybyste mohla nahlédnout sem
do srdce mého, kdybyste věděla, jaké boje přestáti jsem
musel. — Avšak teď jasno před zrakem mým, Hermino,
můžete mi odpustit?“ tázal se Karel.

A ona pozdvihla k němu krásné oko své, v němž se jí
zaleskla slza radosti, a podala mu pravici svou.

„Odpuštěno, zapomenuto,“ zašeptala ústa její a tváře zbarvila nach.

„Hermino — anděli,“ zajásal Karel, „miluješ mne tedy skutečně?“

Hermina se chvěla a třesoucí se ruka odložila knihu.

„Hermino,“ zvolal Karel a, uchopiv se její ruky, sklonil se k ní a políbil její bílé čelo. — „Míno má!“

A ona klesla mu na prsa. A když jí ve tvář pohleděl, viděl blažený úsměv na rtech jejích a jasná slza skvěla se jí v temném oku.

Teprv nyní dozvěděla se Karlova matka o synově nemoci. Přichvátala ihned do Prahy, našla jej ale již zdravého. — Zaplakala a s vroucností děkovala přítelkyni své.

„Děkuje jí, matinko, děkuje, ale k větším díkům jste povinna anděli tomuto,“ pravil Karel, usmívaje se, a matka jeho objala rádce se Herminu.

O Štědrém večeru seděli v teplém pokojíku paní Podolská, Hermina, Karel a jeho matka. — Mír a spokojenost panovaly v kruhu těch dobrých lidí.

Růže rozkvétaly na lící Hermině a Karel s zářícím okem pohlížel na dívku milovanou. Hodina míjela za hodinou v milém rozhovoru. Vzpomínali dob minulých, mluvili o budoucnosti. Milé byly vzpomínky a co šeré a truchlivé, ztrácelo v blahém okamžiku svou trpkost.

Karel vzpomínal na své poblouznění a končil, „že jsem byl zachován na živu, že mír mi přišel do srdce, tobě děkuji, Hermino. Nemohu se ti odměnit, však doplni laskavost svou, buď mým andělem dále, buď mi průvodkyní v životě!“ Rozevřel náruč svou a blažená klesla mu Hermina na prsa. — Matky žehnaly dětem svým blaženým, v štěstí jejich samy šťastny jsouce...

Tichou hvězdnatou nocí zazněl velebný zvonů hlas, hlásající památku narození velikého proroka lásky.

A láska byla u nich a štěstí.